

maar niet warm
vingen uit tot de
er een program
sche partijen zich
oopen.
ngen ons gedrag

Godelijk gebod,
olutionaire partij
ij uitnemendheid
et blootgeeft aan

wij niet gaarne

onze goedkeuring

an valt.

et en nalatigheid

oen: alle men-
en onvolkomen.
olutionaire partij
t met de vraag:

obiedt God?" en

an van de vraag:

, dat het gebod
iale toepassingen

at menschen ver-
als de slavernij.
a afschaffing der

onlijk leven, ook
n, die alleen door
van den Heiligen
vrouwen worden.

op Zijn tijd.

ken tijd speciale

veinig oog.

re hoogte onper-

weer zoo sterk in

ergoten, dat God

in nog het meest

omst haren zal,

wat eischt God

rs luiden dan:

partij de meeste

meest hooghoudt.

ik.

van de stembus.

al zonden we

zijn.

et besef, dat wij

Wien de konin-

stembus gemakke-

toekomst over-

te vrije en goede

HEPT.

INDIË.

s.

lf de lange reis

hebben, zijn we

eiten en velerlei

land naar Indië

Het is als een

allen ongedeerd

ij goed hierna

a, allereerst om

ig van deze ge-

ogte te brengen

lijk na het uit-

om in het licht

er ligt, die som-

komen, helgen

in Indië voor

prachtig en vol

ee gaat, maakt

Engelsche leven.

die eigenaardige

uitstrevendheid.

st in aanraking

a. Te Marseille

at vreemd en

ook al ziet hij

te Europeesche

herinneringen

de oudheid, als

a en Charibdis.

woelig is als

in de tijden van Aeneas en... Paulus; en we turen naar den horizon, waar we het Heilige Land en Jeruzalem achter weten te liggen. Dat zich dan de gedachten in ons aangrijpend vermenigvuldigen, zal ieder verstaan. Maar nog staan we mijmerend bij de reeling of daar doemen de kusten van Egypte reeds op. Nieuwe beelden uit de oudheid dringen naar voren, maar... ze worden al dadelijk teruggedrongen door het wonder van techniek uit den modernen tijd: het Suezkanaal, dat we binnenvaren, en dan door het drukke, woelige, vuile Port-Said, waar we enkele uren stil liggen. Deze plaats is de „zeel van Europa" genoemd, waar al het „vuil" op blijft liggen; inderdaad, men heeft moeite de bedelaars en opdringerige kooplieden enigszins op een afstand te houden. Aan boord is een muziekgezelschap van twijfelachtige natie, en een goochelaar van het echt Oostersche type gekomen, die de passagiers vermaken. Na al die drukte komt nu, bij het doornen, weer de stilte der herinneringen boven. We gaan de Bittermeren door, die worden aangewezen als de plaats van Israëls doortocht. We komen in de Rode Zee. We zien duidelijk het machtig Sinaï-gebergte. Het wordt ons alles zoo wonderlijk te moede. Neen, aan wat we zien op de reis ligt het niet! Dat kan elk Christen tot een zeer bijzonderen zegen worden, als hij met ontvankelijk en geloovig hart uitziet en biddend overdenkt. En dat blijft zoo, als we straks den onmetelijken, geweldigen Indischen Oceaan inkomen, en dagen varen zonder iets te zien dan lucht en water. Hoe overweldigend is de indruk van de machtige werken van Gods handen! Niets dan lucht en water, ja, maar hoe schitterend is die wijde sterrenhemel boven ons en de bruisende, iederen dag weer verschillende zee onder ons. De psalmen gaan vanzelf in ons zingen, en ze krijgen nieuwe, gloedvolle klank. Dan... in vrij snelle opvolging komen nu de plaatsen in Indië: eerst Colombo, waar ieder de echt oud-Hollandsche kerk gaat bezoeken, een stukje van ons vrome vaderland op Indischen bodem; vervolgens Sabang, waar we Ned.-Indië binnenkomen, overweldigend door overrijken plantengroei en schitterende baai; Belawan, haven van Medan, Oostkust van Sumatra, brandpunt van het Verstrooidenwerk; Singepore, de groote Engelsche plaats, met zijn heerlijke haven en trotsche gebouwen, maar niet minder met zijn parken van exotische pracht; tenslotte Batavia, de koningen van het Oosten, voor de meesten het einde der reis.

Zoo, maar nog veel uitgebreider en nog veel onthoudelijker, heeft Uw jongen of Uw dochter, die naar Indië ging, er U over geschreven van iedere havenplaats; en ge hebt de reis in gedachten meegemaakt, en als ouders tegen elkander gezegd: „wat ziet hij toch veel!" En ge kunt u niet begrijpen, hoe boven dit stukje staan kan: „onttredderd reeds op de reis"; misschien zegt ge wel bij Uzelf en tegen elkander: „dat is bij onze jongen toch gelukkig niet het geval geweest".

Neen, gelukkig is dat ook niet bij allen zoo. Er zijn er die verrijkt in Indië aankomen. Maar toch er zijn meer anderen dan men gewoonlijk denkt. Men bemerkt dat niet steeds uit de brieven; althans niet direct. Heeft Uw zoon of dochter U wel veel over het leven aan boord geschreven? Niet maar over de uitwendigheden, maar over den geest aan boord, over den onderlingen omgang en de gemakkelijheden? Telkens weer blijkt dat velen daar niet tegenop kunnen, en in die ééne maand van de reis veel verloorchen van wat ze jaren lang thuis geleerd en nageleefd hebben.

Velen staan aan boord voor het eerst van hun nog jonge leven geheel vrij; weg van onder het toezicht hunner ouders; uitgeheven uit den kring van hun familie; losgemaakt uit hun gewone maatschappelijke en kerkelijke gemeenschap; gansch en al op zichzelf. En zoo staan ze temidden van allemaal vreemde menschen; geheel alleen. En dat in een maatschappij, dat althans voor het oog met God en godsdienst in het geheel geen rekening schijnt te houden. Ziet maar eens rond in de eetzaal: men ontdekt er vrijwel niemand, die aan tafel ligt. Integendeel: lachend en schertsend, pratend en gekcherend begint men; en de nieuweling weet den éersden keer reeds niet, hoe hij in deze omgeving aan bidden moet. Luistert maar eens in het voorbijgaan naar de gesprekken, en ge schrikt hoeveel er gevloekt wordt; hoe heel anders de toon is dan men thuis gewend was; hoe verschillend de stof der gesprekken is van wat men gewoon is. Men beseft al dadelijk de moeilijkheid met al die menschen een maand lang om te moeten gaan. Men voelt niet mee te kunnen praten. En kijkt dan tenslotte nog eens rond, waar al die menschen zich mee bezig houden. Dan is er toch zeker 50 pCt. onder, die bijna niets anders doen dan kaarten; en straks zijt ge een van de zeer weinigen, die niet danst. Van alle kanten begint men zich eenzaam te voelen... midden op die groote boot, met 200 honderden passagiers. Hoe moet dat gaan?

Och, dat valt nog wel wat mee! 't Went wel! Straks wordt ge er vanzelf wel ingehaald! Men komt U al vragen, mee te kaarten; en op Uw antwoord, dat ge niet kaart, drijft men heusch niet dadelijk den spot met U, wat ge toch zeker verwacht en reeds gevreesd hadt! Ook komt ge vanzelf al in Uw kennissen; en... den tweeden of dritten dag gevoelt ge U al heel wat meer op Uw gemak. De vreemdigheid gaat er wat af. Ge begint het gezellig te vinden aan boord. Ook kunt ge Uzelf blijven, en reeds meent ge, dat die verhalen van boord wel wat overdreven zijn.

Zeker! maar laat de eerste week nu eens voorbij zijn! Wat is dan alles, ongemerkt maar verbaasd snel en radicaal veranderd! Dan teekenen de echte boordtoestanden zich reeds af. Dan zijn de flirtpartijen be-

gonnen, en ge zijt zelf ook terecht gekomen in dat groepje, dat reeds zekere vermaandheid op dat gebied gekregen heeft onder de passagiers. 't Is nog vrij onschuldig; gezellig! gepast-vrolijk? ja, maar het beginsin van grooter ellende dan ge ooit vermoed hadt. Straks gaan uit Uw kringetje „handschoentjes" van boord, die zich schamen over al wat er gepasseerd is, als ze dat nog doen! En zoo is het over heel de linie. 's Morgens in de rooksalon leeren oud-Indië-gangers, die van verlof terugkeeren, aan de nieuwelingen kaarten. 's Avonds dansen jonge menschen mee, die niet gaarne zonden willen, dat hun ouders hen zagen. 's Nachts wandelen sommigen over dek, die zich voor hun ouders en anderen schamen zouden. Overdag worden de nieuwelingen door hun nieuwe vrienden, onder velerlei dranken, „ingewijd" in het Indische leven, „waar ze zich naar zullen moeten gaan schikken", en tegenwerpingen worden dood geargumenteed met „dat zal wel overgaan; daar zal je wel aan moeten wennen; dat slijt vanzelf wel uit", waarbij heel wat van de rijkste geestelijke schatten, van huis meegekregen, worden aangetaat. En de Bijbel, die moeder nog meegaf, blijft al gauw gesloten. Van bidden komt zelfs in de hut niets meer. Het eenige wat vaak overblijft is nog een zwak voornemen, uit deze reis te leeren, en in Indië dadelijk anders te beginnen.

Daarom is het van zoo groot gewicht, dat de Hollandsche Kerken van ieder uitkomende bericht zenden aan de Indische Kerken, en dat deze alle nieuwelingen dadelijk bij aankomst gaan begroeten. Maar daarover wil ik gaarne nog eens een afzonderlijk artikel schrijven.

A. R.

ZENDING EN EVANGELISATIE.

De beteekenis der Jeruzalemsche Conferentie.

Rapport VI.

De titel van het zesde rapport: The Christian Mission in relation to Rural problems, wekt bij ons dezelfde gedachten op als de titel van het vijfde rapport. Hebben wij ook hier niet weer te doen met „Social Gospel"?

Bij het inzien van het ruim 300 bl. tellende boek, worden wij in die gedachte gesterkt.

In part I geeft dr Butterfield een zoogenaamd principieel uiteenzetting van het vraagstuk, waar hij handelt over Christianity en Rural Civilization. Reeds op de tweede bladzijde lezen wij de volgende ontboezeming: „Wij moeten uitroepen de noodlottige „heresy of labels (etiquettes)", de al te zeer heerschende meening, dat slechts die dingen Christelijk zijn, die verricht worden onder de begunstiging van een Christelijk instituut; en dat slechts die menschen Christelijke dingen kunnen doen, die Christus' banier dragen; en dat slechts die daden Christelijk zijn, die als zoodanig zijn gestempeld".

Neen, dat doet niet aangenaam aan.

Wanneer hij nu over de plattelandszaken gaat uitwiden, krijgen wij heel veel bijzonderheden, meermalen treffend en ontroerend, maar ook een „social creed", en een heel werkprogramma, om de bevolking van het platteland te verheffen; en de zending als zending treedt op den achtergrond.

Het schijnt, dat op de Conferentie de zaak toch niet zoo „Amerikaansch" behandeld is, als het boek tot indruk geeft. Tenminste, in het reeds meer aangehaalde werk „Von den Höhen des Oelberges" heeft de Zendingsdirecteur Knak een artikel geplaatst onder den titel „Die Missionsaufgaben an dem Landvolk" dat ons anders inlicht, en vele bedenkingen ondervangt of wegneemt. Wij volgen zijn uitnemend artikel op den voet.

Het was te Jeruzalem voor het eerst, dat op een Wereld-Zendingsconferentie de vragen ter sprake kwamen, hoe de bevolking op het platteland (kortweg landvolk geheeten) voor het Evangelie gewonnen kan worden.

Verreweg de meeste zendelingen hebben zich in de steden gevestigd; op ons zendingssterrein van Midden-Java is het niet anders. Maar niet alleen zijn de steden uitgangspunt, maar ook model en voorbeeld voor het werk in de dorpen.

Ook is de gedachte, hoewel niet altijd uitgesproken, dat het volk in de stad de beschaving heeft, en dat de invloed van het Christendom, gelijk alle Bildung, van boven naar beneden gaat.

Het is echter wel gebleken, dat de menschen op het platteland heeltemal niet achter staan in beschaving bij de stedelingen, maar zij zijn anders, en moeten dan ook overeenkomstig hun aard bewerkt worden.

Twee derde deel der menschheid woont op het land, dus ruim een duizend miljoen. Dus er is wel reden, aan het welzijn van deze miljoenen te denken. Temeer, omdat hun toestand over het algemeen niet schitterend is.

Dat Butterfield in zijn beschouwingen den verkeerden kant uiting, zeiden wij reeds. Gelukkig dat op de Conferentie zelf ernstig ertegen op gekomen werd. Dr Moffett, president van een Christelijke Universiteit in Korea, kwam o.a. op tegen een uitspraak van Butterfield over den arbeid in Korea, n.l. dat de zending aldaar haar Zondagsscholen en Bijbelklassen niet meer moest zetten in het middelpunt voor Bijbelonderricht, maar moest gaan gebruiken ter bevordering van de sociale welvaart!

„Wij staan, zeide dr Moffett, bij niemand achter in den wensch, om het geheele sociale leven van het volk te doordringen met het Christendom. Maar de cere van de Koreaansche kerk, de bron van haar kracht, de oorzaak van haar onvergelykelijken wasdom, ligt in haar streven de menschen in te leiden in de

Heilige Schrift. Een indringende en voortgaande inleiding der geheele kerk in het Woord Gods is de steeds geldende taak der kerk en haar roeping, alle eeuwen door van haar geschiedenis. Het Bijbelonderricht is noodzakelijk, zullen wij de kerk kunnen bouwen, zal ze blijven bestaan, aan kracht toenemen, en het middel zijn om de waarheid der Schrift toe te passen op het geheele leven van het volk. Wij ontkennen de beteekenis van sociale welvaart niet. Maar wij begeeren voor en boven alles aan het Woord Gods zijn plaats te geven."

Dr Knak onderstreept deze woorden. Hij wijst ook op het gevaar van het Amerikaansche drijven. Het is van groot belang zich de duizend noden van het landvolk aan te trekken; maar nooit en te nimmer mag de kerk of de zending zich daardoor van haar eigenlijken arbeid laten afvoeren. De hoofdtak is en blijft: het Evangelie te brengen aan het volk, waaronder men arbeidt, en het te helpen bij het leeren kennen, en ook leeren gebruiken, van den Bijbel voor heel het leven.

Dit moet voorop geplaatst worden.

Maar nu mag ook de aandacht gevestigd op de bijzondere noden van de bevolking op het platteland.

Wij nemen Engelsch-Indië als voorbeeld. Drie vreeselijke dingen moeten worden gezegd.

Ten eerste, de bevolking is niet slechts arm, maar totaal hankroet.

Ten tweede, zij zijn onkundig, zoodat zij niet weten, hoe ellende en ziekte te bestrijden.

Ten derde, in 1921 waren 39 miljoen menschen niet in staat te lezen.

In China is het niets beter.

85 pCt. van de bevolking woont op het land. Maar de menschen verhongeren. Daardoor mede is er een zoogenaamde beweging der „nieuwe gedachte" ontstaan, die als nevenbeweging van het nationalisme en in bond met het communisme het onderdrukte en geplaagde landvolk opzet, en prikkelt, om met geweld verbetering te zoeken. Het ontzettende gevaar van deze miljoenenbeweging is, dat alle geestelijke factoren worden uitgeschakeld, en het alleen om leniging van den tijdelijken nood, en alzoo om materiële belangen, zal gaan.

Heeft hier niet de zending een taak, om deze beweging naar Christus te leiden?

In Japan is het ook alzoo: een beroering onder de landmenschen, het streven naar sociale verbeteringen, maar alles met materialisme gedrenkt.

Wat moet de zending doen?

De conclusies van de Conferentie over deze materie beslaan 14 bl. druks en zijn van groote waarde.

Reeds de aanvang doet welhadig aan. De Conferentie verklaart uitdrukkelijk, dat het ook bij dezen arbeid erop aankomt, op niets anders aankomt, en ook op niets anders aankomen mag, dan om aan de menschen in de geheele wereld Jezus Christus te prediken als den Verlosser, en ze te winnen voor den vroolijken dienst van den Koning.

Maar niet voorbij mag worden gezien, dat de mensch met onzichtbare wortels aan zijn omgeving vastzit. En de toestand van de landelijke bevolking, bezien van Christelijk standpunt, eischt om alle levensvoorwaarden van deze menschen met Christelijke krachten te doordringen. En daarin heeft de zending tot dusver gefaald.

Het is gewenscht, dat de zendeling zelf op het land wone, want het concentreeren der zendelingen in de steden is oorzaak, dat de gewichtige arbeid onder de dorpsbewoners verwaarloosd wordt.

Taak is, om Christelijke karakters te vormen, behulpzaam te zijn bij het zoeken van een gezonde levenswijze in een gezonde omgeving, en de sociale verhoudingen op te heffen.

Met nadruk wordt op de beteekenis van het familieleven de aandacht gevestigd, en de noodzakelijkheid om aan de verbetering ervan te werken. Ook wordt op het belang van onderwijs gewezen.

Dan daalt het rapport af in het geven van allerlei bijzondere voorschriften, waarin de maat overschreden wordt. Is het b.v. de taak der zending landbouwhoogescholen te stichten?

Mogen de conclusies nog al te zeer Amerikaansch zijn gekleurd, en zij alzoo ook nog teveel het kenmerk van „Social Gospel" dragen, de beteekenis ervan is voorzeker o.a., dat op den bijzonderen nood van tien honderd miljoen menschen de aandacht is gevestigd, en dit was hoognoodig.

Wij besluiten dan ook met het aanhalen van het slot van het rapport:

„De geestelijke erfenis van een natie moet worden gechristianiseerd en opgenomen in de kerk. Maar dan moet aandacht geschonken worden aan de gewoonten, de taal, den geheelen sozialen toestand van de landbevolking, met het bepaalde doel te behouden wat goeds daarin is.

Want op het land zijn sommige van de meest gezonde elementen van het nationale leven te vinden.

Wanneer het Evangelie de harteklop van een volk worden zal, dan moeten de gevoelens en gedachten en noden van de plattelandbevolking gekend worden, en predikers, leeraars en zendelingen hebben daarin gelijke roeping.

Hierin hebben wij één van de meest noodzakelijke voorwaarden, om een volk te kunnen beschermen tegen die elementen van een vreemde, buitenlandse beschaving, die het innerlijke leven van de inheemsche bevolking dreigen te ondergraven."

„Wij doen een beroep op alle zendingsgenootschappen, staatslieden, zendelingen, kerken, ja op allen, die hun medemenschen liefhebben, om mee te helpen aan